

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Carin Callerholm
08-563 085 13
carin.callerholm@hsv.se

Remiss
2012-05-29
Reg.nr 13-2494-12

Yttrande över förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik

Finansdepartementet har anmodat Högskoleverket att lämna synpunkter på förslag till ändring av förordning om ändring av förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik.

Högskoleverket ger inledningsvis generella synpunkter på de föreslagna åtgärderna men begränsar i övrigt yttrandet till synpunkter på de föreslagna ändringarna i artiklar som direkt berör Högskoleverkets uppgifter som statistikansvarig myndighet för högskoleväsendet, dvs. artikel 5 och artikel 17 a.

Bättre tillsynsmöjligheter istället för fler generella regler

Enligt den bakgrund till förslaget som redovisas i remissen finns ett behov av att stärka det europeiska statistiksystemet bl.a. med anledning av den senaste tidens ekonomiska utveckling och därmed sammanhängande behov av att säkra trovärdig statistik. Förslaget är ett led i Europaparlamentets och rådets lagstiftningspaket för att stärka den ekonomiska styrningen i den europeiska gemenskapen.

Motiven till flera av förslagen anser Högskoleverket vara alltför fåordiga och konsekvenserna av ändringarna är svåra att överblicka. Förslaget till ändringar i förordningen skulle, vid en bokstavlig tolkning av förordningstexten, kunna innebära stora ingrepp i det svenska statistiksystemet. Högskoleverket anser att det är viktigt att nuvarande ordning med ett decentraliserat statistikansvar fördelat på flera myndigheter kan upprätthållas. Högskoleverket ser positivt på att de nationella statistikbyråernas (NSI) yrkesmässiga oberoende stärks, men beroende på hur förordningsändringarna ska tolkas kan Statistiska centralbyrån (SCB) i egenskap av NSI få en roll som innebär att övriga statistikansvariga myndigheters handlingsfrihet i statistikarbetet blir begränsad.

Det svenska systemet för officiell statistik utreds för närvarande av Bengt Westerberg. Bland annat överväger utredaren hur samordningen av den officiella statistiken kan

stärkas. Högskoleverket anser att organiseringen av de nationella statistiksystemen lämpligast avgörs utifrån nationella bedömningar och menar att det måste säkerställas att förordningen över europeisk statistik ger utrymme för sådana avgöranden.

Högskoleverket anser att alla de förslagna ändringarna i förordningen och därmed i det europeiska statistiksystemet inte är nödvändiga för att ta itu med de problem som enligt bakgrunden i remissen behöver åtgärdas. Högskoleverket anser att det är viktigt att stärka NSI yrkesmässiga oberoende, men är tveksam till att klargörandet av NSI:s samordnande roll i de nationella statistiksystemen och ökad användning av administrativa uppgifter leder till det. Ändringarna i det europeiska statistiksystemet kommer inte att självklart stärka medlemsländernas statistiksystem utan kan snarare leda till att de alla får en gemensam utformning utan hänsyn till medlemsländernas nationella bedömningar av lämplig utformning. Mer adekvata åtgärder än att kräva generella ändringar i medlemsländernas statistiksystem borde vara att skapa skarpare tillsynsmöjligheter i det europeiska statistiksystemet. En tillsyn som kan sättas in där problemen finns.

Relationen mellan nationella statistikbyråer och andra nationella myndigheter

Högskoleverkets invänder mot de föreslagna ändringarna i förordningens artikel 5 punkt 1 om nationella statistikbyråer och andra nationella myndigheter. Förslaget att NSI, i Sveriges fall SCB, ska fungera som Eurostats *enda* kontaktpunkt för statistikfrågor skulle kunna påverka dagens decentraliserade svenska statistiksystem och leda till en ökad centralisering. Verket har förståelse för att detta kan innebära vissa förenklingar för Eurostat men det leder till att Sveriges möjligheter att fritt organisera förvaltningen på bästa sätt påverkas.

Ändringsförslaget av förordningen innehåller därutöver i andra stycket till samma artikel och punkt ett förslag som innebär att NSI:s roll som samordnande i det nationella statistiksystemet tydliggörs. NSI ska enligt förslaget ha ansvaret för att samordna statistisk programplanering och rapportering, kvalitetsövervakning, metodik, överföring av uppgifter samt information om EES:s statistikåtgärder. Det är viktigt att det är tydligt vad begreppet ”samordna” innebär i praktiken och att de statistikansvariga myndigheterna, utöver NSI, fortfarande har ansvaret för statistiken på respektive område. De statistikansvariga myndigheterna måste även fortsatt vara de som ansvarar för metodik, information m.m. kring sina statistikområden i förhållande till Eurostat. Högskoleverket avstyrker därför det förslagna tillägget av ett andra stycke till artikel 5 punkt 1 om det ovanstående inte tydliggörs.

Tillgång till samt användning och integrering av administrativa register

Ändringsförslaget innehåller också en ny artikel 17 a som motiveras med minskning av uppgiftslämnarbördan. NSI och Eurostat föreslås få direkt tillgång till alla administrativa register som behövs för det europeiska statistikarbetet. Det är angeläget att det tydliggörs vilka register bestämmelsen avser. Högskoleverket ifrågasätter det lämpliga i att Eurostat skulle kunna hämta uppgifter ur t.ex. universitets och högskolors studieadministrativa register. Registren är primärt inte uppbyggda för statistikändamål. Att välja, hämta och sedan tolka uppgifter om den svenska studentpopulationen kan då inte ske utan mycket omfattande insikter i registrets uppbyggnad och variabler.

Det finns också anledning att ifrågasätta om skyddet för konfidentiella uppgifter är tillräckligt om dessa förändringar skulle införas.

Högskoleverket anser att det är angeläget att minska uppgiftslämnarbördan, men kan inte se att den föreslagna förändringen kan ge ett sådant resultat. Verket avstyrker därför förordningsändringar som ger Eurostat direkt tillgång till svenska administrativa register, dvs. införandet av en ny artikel 17 a i förordningen.

Beslut om detta remissyttrande har tagits av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av biträdande avdelningschefen Carin Callerholm i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Annika Pontén.

Lars Haikola

Carin Callerholm

Kopia för kännedom till:

Utbildningsdepartementet